

COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak van het College van Beroep voor de Examens van Tilburg University, het college
in de zaak tussen

de heer X, appellant

en

**de examencommissie van de Tilburg School of Social and Behavioral Sciences (TSB),
verweerster**

1. Procesverloop

1.1 Bij besluit d.d. 29 januari 2020 heeft verweerster appellant medegedeeld dat het door appellant gemaakte tentamen Research Methodology for International Students d.d. 13 december 2019 (hierna: tentamen) niet beoordeeld zal worden (hierna: bestreden besluit).

1.2 Tegen dit besluit heeft appellant tijdig een beroepschrift ingediend.

1.3 Tussen partijen is geen minnelijke schikking bereikt.

1.4 Verweerster heeft op 9 april 2020 een verweerschrift ingediend.

1.5 In verband met een gepland tentamen heeft appellant verzocht om uitstel van de aanvankelijk op 11 juni 2020 geplande zitting, welk uitstel is gehonoreerd.

1.6 Op 30 mei 2020 heeft appellant aanvullende stukken ingediend.

1.7 Op 2 juli 2020 heeft het college het beroep ter zitting behandeld welke hoorzitting vanwege de geldende coronamaatregelen met instemming van partijen via Skype for Business heeft plaatsgevonden. Appellant was daarbij aanwezig en werd bijgestaan door mevrouw Y en mevrouw Z. Namens verweerster verschenen de heer A (voorzitter) en de heer B (ambtelijk secretaris).

2. Feiten en omstandigheden

2.1 Tijdens het tentamen heeft appelland zonder de aanwezigheid van een surveillant gebruik gemaakt van de sanitaire voorzieningen.

3. Standpunten partijen

3.1 Appellant stelt dat verweerster in strijd met artikel 7.12b lid 1 sub e Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) heeft gehandeld. Hij voert daartoe het volgende aan. Tijdens het tentamen heeft hij vier keer verzocht om een aflossurveillant omdat hij dringend naar het toilet moest. Tussen het eerste en het vierde verzoek waren minstens 45 minuten verstreken. Hij heeft de surveillant ruimschoots de gelegenheid geboden om een aflossurveillant te regelen zodat hij naar het toilet kon. Na deze 45 minuten was er nog geen aflossurveillant beschikbaar en deelde de dienstdoende surveillant mee dat het nog wel 30 minuten kon duren alvorens een aflossurveillant beschikbaar zou zijn. Voor een periode van meer dan 2 uur – dit is voor meer dan twee derde van de drie uur durende tentamentijd – was derhalve geen aflossurveillant beschikbaar. Nu verweerster niet binnen een redelijke termijn heeft gezorgd voor een aflossurveillant, heeft zij de kwaliteit van de organisatie rondom het tentamen niet gewaarborgd en handelt zij in strijd met artikel 7.12b lid 1 sub e WHW. Dat verweerster ingevolge artikel 7.12c lid 1 WHW examinatoren kan aanwijzen, neemt niet weg dat verweerster haar verantwoordelijkheid niet heeft genomen. Dit geldt temeer waar verweerster in het minnelijke schikkingsgesprek ook heeft toegegeven dat het zolang uitblijven van een aflossurveillant niet mag gebeuren. Appellant concludeert dat hierdoor zijn belangen zijn geschaad.

3.2 Verder stelt appelland dat hij met toestemming van de surveillant naar het toilet is gegaan en zodoende niet in strijd heeft gehandeld met artikel 12 lid 8 van de Regels en Richtlijnen van de examencommissie van TSB 2019/2020 (hierna: R&R). Deze toestemming blijkt uit het proces-verbaal dat is opgemaakt bij het tentamen. Dit proces-verbaal geeft aan dat appelland dringend naar het toilet moest gedurende het tentamen. De dienstdoende surveillant had appelland voor een keuze gesteld tussen de optie dat appelland naar het toilet mocht gaan maar dat er dan een proces-verbaal zou worden opgesteld en de optie dat appelland in de zaal zou blijven. Gezien de dringende situatie heeft appelland voor de eerste optie gekozen.

3.3 Appellant stelt dat, hoewel hij de surveillant bij aanvang van het tentamen niet heeft horen zeggen dat een toiletbezoek buiten aanwezigheid van een aflossurveillant niet was toegestaan, hij wel bekend was met deze regel en dat hij alles in zijn bereik heeft gedaan om aan deze regel te voldoen. Tijdens de voorgaande tentamengelegenheden kwamen er altijd tussendoor (vaak meerdere keren) aflossurveillanten om onder andere te kijken of er studenten waren die naar het toilet moesten. Tijdens het tentamen van 13 december 2019 was dit niet het geval. Appellant begrijpt dat hij de procedure heeft moeten volgen, echter in de uitwerking klopt de procedure niet. De procedure heeft geen plan B voor een calamiteit als deze. Appellant acht de situatie dan ook als zeer onredelijk en zeer onbillijk, daarom beroept appelland zich tevens op artikel 28 lid 1 van de R&R, welk artikel stelt dat verweerster ingeval van onbillijkheden van overwegende aard in individuele gevallen ten voordele van de student een uitzondering kan maken op de R&R.

- 3.4 Daarnaast stelt appelland dat hij het tentamen volledig met eigen capaciteiten heeft gemaakt en dat het gezien de omstandigheden onwaarschijnlijk is dat hij gebruik heeft gemaakt van capaciteiten van anderen. Het persistent (vier keer) bij de surveillant aandringen op een aflossurveillant toont dat het onwaarschijnlijk is dat appelland een intentie heeft gehad om gebruik te willen maken van andere capaciteiten dan de zijne. Het geeft blijk van een gebrek aan objectiviteit dat verweerster zonder enig bewijs uitgaat van de mogelijkheid dat hij gebruik heeft kunnen maken van andere capaciteiten dan de zijne. Ter zitting voegt appelland daar aan toe dat hij normaal goede cijfers haalt en geen reden heeft om te frauderen.
- 3.5 In reactie op het verweerschrift ten aanzien van de hoeveelheid water die appelland voorafgaand aan en tijdens het tentamen zou hebben gedronken, stelt appelland dat er geen sprake is van aanzienlijke hoeveelheden zoals verweerster stelt. Appelland heeft voor aanvang van het tentamen een fles water van 500 ml gekocht.
- 3.6 Voorts voert appelland aan dat verweerster hem met het bestreden besluit veel te laat geïnformeerd heeft inzake zijn mogelijkheid om deel te nemen aan het hertentamen. In het bestreden besluit geeft verweerster aan dat appelland wel deel mag nemen aan de herkansing van de desbetreffende cursus in hetzelfde academische jaar. Echter, deze herkansing vond 12 dagen eerder (op 17 januari 2020) plaats dan de bekendmaking van het besluit. Appelland verkeerde al die tijd in onzekerheid over de beslissing van verweerster. Dit was niet bevorderlijk voor zijn studiefocus en heeft tot gevolg gehad dat appelland de herkansing niet heeft gehaald. Dit heeft weldegelijk grote gevolgen voor de studievoortgang van appelland en dat deze beslissing van verweerster geen invloed heeft op het bindend studieadvies mag geen rol spelen in de afweging van verweerster tot het bestreden besluit.
- 3.7 In het op 30 mei 2020 ingediende aanvullende stuk verzoekt appelland dat zijn tentamen van 13 december 2019 alsnog wordt nagekeken dan wel dat hij een extra tentamenmogelijkheid krijgt.
- 3.8 Ter zitting geeft appelland aan dat hij begrijpt dat er verschillende interpretaties zijn van het minnelijke schikkingsgesprek dat appelland had met verweerster, welk gesprek appelland heeft opgenomen. Het college zou als onafhankelijke derde kunnen horen waar appelland en verweerster elkaar wellicht niet goed begrepen hebben.
- 3.9 Verweerster stelt dat de surveillant bij aanvang van het tentamen, zoals te doen gebruikelijk, onder meer aan de deelnemers heeft medegedeeld dat toiletbezoek buiten aanwezigheid van een aflossurveillant, niet is toegestaan. Deze regel is ook algemeen bekendgemaakt op de website van Tilburg University. Appelland had reeds aan meerdere tentamengelegenheden deelgenomen en was dus bekend met deze regel, althans hij had daarmee bekend kunnen en moeten zijn. Appelland heeft deze regel niet nageleefd.
- 3.10 Verweerster heeft moeten vaststellen dat zij tijdens het toiletbezoek van appelland niet tot toezicht en controle in staat is geweest, waardoor zij niet kan garanderen dat hij tijdens het tentamen uitsluitend van zijn eigen capaciteiten gebruik heeft gemaakt. De examencommissie heeft dit zekerheidshalve achteraf nog eens ter plaatse geverifieerd. Vanwege het ontbreken van toezicht kan zij, objectief gezien, niet instaan voor de kwaliteit van het door de appelland gemaakte tentamen.

Dit brengt met zich mee dat zij, gelet op haar wettelijke taak tot borging van de kwaliteit van tentamens en examens, in redelijkheid heeft kunnen besluiten het gemaakte tentamen niet te beoordelen. Verweester houdt vast aan dit basisprincipe, inhoudende dat wanneer er geen toezicht is het tentamen ongeldig wordt verklaard.

- 3.11 Voorts weerspreekt verweester de stelling van appellant dat zij nalatig zou zijn geweest in de zorg voor een extra surveillant. Volgens verweester voldeed de surveillance-voorziening aan de voorschriften van artikel 11 R&R en de toepasselijke regels op de website. Bovendien heeft de dienstdoende surveillant verklaard, en appellant heeft dit bevestigd, dat hij enige malen heeft geprobeerd de komst van een tweede surveillant te bespoedigen. In de regel heeft verweester één surveillant op de 50 studenten. Indien er een kleine zaal is met 50 studenten of minder, dan is er dus één surveillant. Voorheen konden de studenten uit zo'n kleine zaal helemaal niet naar het toilet. Om die mogelijkheid toch te bieden stelt verweester aflossurveillanten aan die langs meerdere kleine zalen lopen. De aflossurveillant in onderhavige zaak zat in verband met een incident in een andere zaal en dat duurde langer dan verwacht. In zoverre beroept verweester zich op overmacht aan haar zijde. Verweester is van mening dat de toepasselijke regels niet inhouden, zoals de stelling van appellant impliceert, dat een of meerdere kandidaten tijdens een tentamen te allen tijde gebruik moeten kunnen maken van sanitaire voorzieningen. Verweester stelt zich op het standpunt dat het onredelijk is om te garanderen dat er altijd een surveillant moet zijn die mee kan lopen naar het toilet. Verweester ziet geen aanleiding of grond voor een dergelijke uitleg van de regelingen. Een dergelijke aanleiding of grond is bovendien niet door appellant aangevoerd.
- 3.12 Verweester geeft ter zitting aan dat in het aanvullend stuk van appellant een aantal aannames staan waar door appellant een eigen draai aan wordt gegeven. Zo bedoelt zij met het woord 'kennelijk' enkel 'uit navraag bij de surveillant'. Zij is van mening dat het niet zozeer relevant is of appellant wel of niet gehoord heeft wat de surveillant wel of niet over de regels bij aanvang van het tentamen zou hebben gezegd, nu hij heeft aangegeven dat hij de regels kende. Verder weerspreekt verweester de stelling van appellant dat zij zou hebben toegegeven dat er tekortkomingen of fouten waren in de organisatie, of dat er sprake zou zijn van verwijtbaarheid van haar kant. Verweester geeft aan dat er sprake is van overmacht aan haar zijde. Zij wijst appellant niet aan als schuldige en stelt evenmin dat hij iets fout zou hebben gedaan. Er is een onregelmatigheid geweest, ten gevolge waarvan het tentamen niet kan worden nagekeken, omdat het resultaat niet meer zorgvuldig kan worden vastgesteld. Verder weerspreekt verweester de stelling van appellant dat de aflossurveillant dubbel geboekt zou zijn. De aflossurveillant was enkel laat. Ten slotte geeft verweester aan dat zij in een gesprek dat met een student wordt gehouden naar aanleiding van een proces-verbaal zoals appellant heeft ontvangen, altijd ter plekke mededeelt wat de sanctie is. Hoewel appellant het bestreden besluit later heeft ontvangen, wist hij tijdens het gesprek op 13 januari 2020 dus al dat hij wel mocht en zou moeten deelnemen aan de herkansing.
- 3.13 Ten aanzien van het argument van appellant dat hij toestemming van de surveillant had om naar het toilet te gaan, wordt deze toestemming door verweester betwist. Een dergelijke toestemming niet uit het proces-verbaal van de surveillant.

3.14 Ten aanzien van het verzoek van appellant om een extra tentamenmogelijkheid, stelt verweerster dat zij in de regel terughoudend is in het aanbieden van extra tentamenkansen. Verweerster heeft wel een laatste vak regeling. Om in aanmerking te komen voor een extra tentamenkans moet er gedurende de studie iets bijzonders aan de hand zijn geweest. Verweerster stelt dat appellant geen bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld medische gronden, heeft aangevoerd. Een beroep op de hardheidsclausule zou bijvoorbeeld kunnen slagen als een student in de knoop zou komen met het bindend studieadvies of voor de afronding van een opleiding. Daarvan is in casu geen sprake. Verweerster is verder van mening dat het toekennen van een extra kans in gevallen als onderhavige zal leiden tot ongewenste precedentenwerking.

4. Overwegingen college

4.1 Ingevolge artikel 7.12 lid 2 WHW is verweerster het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad als bedoeld in artikel 7.10a WHW. Ingevolge artikel 7.12b WHW heeft verweerster daarnaast de taak en bevoegdheid om de kwaliteit van de tentamens en van de organisatie en de procedures rondom tentamen en examens te borgen. Hieruit volgt dat verweerster een discretionaire bevoegdheid heeft om regels en beleid vast te stellen met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens tentamens. De betreffende regels en beleid zijn in begrijpelijke woorden opgenomen in de R&R en op de website van de universiteit en luiden, voor zover hier relevant als volgt:

- Artikel 11 lid 3 R&R:
De surveillance bij het afleggen van een tentamen geschiedt in beginsel door één of meer externe surveillanten onder verantwoordelijkheid van de examinator van dat examenonderdeel.
- Artikel 12 lid 8 R&R:
De examinandus is verplicht de aanwijzingen van de examencommissie c.q. de examinator, die voor de aanvang van het examen, tentamen of de toets zijn gepubliceerd, alsmede aanwijzingen die tijdens het examen, tentamen of de toets en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, op te volgen. In elk geval zijn de surveillanten bevoegd aanwijzingen te geven en controles te verrichten ter bevordering van de goede gang van zaken tijdens het afleggen van het tentamen of de toets.
- Artikel 15 lid 10 R&R:
Indien de examinandus gehandeld heeft in strijd met artikel 12, achtste of tiende lid en de examencommissie van oordeel is, dat de aanwijzingen in redelijkheid gegeven zijn, kan de examencommissie beslissen dat afgezien zal worden van een beoordeling.
- Artikel 28 lid 1 R&R:
De examencommissie is bevoegd om in geval van onbillijkheden van overwegende aard in individuele gevallen ten voordele van de student een uitzondering te maken op de Regels en Richtlijnen.
- Regels tijdens het afleggen van een schriftelijk tentamen, opgenomen op de website van Tilburg University:
Gebruik van het toilet is slechts bij hoge uitzondering toegestaan. Bij toestemming door de surveillant wordt erop toegezien dat geen fraude wordt gepleegd. Er wordt slechts een kortstondige stop toegestaan en de surveillant staat niet toe dat meerdere studenten tegelijk naar het toilet gaan.

Het gebruik van het toilet is alleen mogelijk als er meerdere surveillanten in de zaal zitten of op het moment dat de surveillant wordt afgelost door een aflossurveillant.

- 4.2 Het college stelt voorop dat appelland bekend was met voorgaande regels. Vaststaat voorts dat appelland tijdens het tentamen zonder de aanwezigheid van een surveillant gebruik heeft gemaakt van de sanitaire voorzieningen. Daarbij is niet komen vast te staan dat de surveillant daarvoor toestemming zou hebben gegeven. Dat volgt immers niet uit de tekst van het proces-verbaal noch is dat op andere wijze bewezen. Gelet op voorgaande regels en beleid, kon verweerster naar het oordeel van het college, aan het ongebeleid toiletbezoek het gevolg verbinden dat afgezien zou worden van een beoordeling. Daarbij merkt het college op dat zij begrip heeft voor de ongelukkige situatie waarin appelland zich ten tijde van het tentamen bevond. Dat doet echter niet af aan het feit dat verweerster gehouden blijft om op objectieve en deskundige wijze een oordeel te geven over de kennis, inzicht en vaardigheden van een student. Het college kan verweerster volgen in haar standpunt dat nu appelland tijdens het tentamen zonder toezicht van een surveillant gebruik heeft gemaakt van het toilet, een juist oordeel omtrent de kennis, het inzicht en/of de vaardigheden van appelland op dat tentamen redelijkerwijs niet met zekerheid kan worden vastgesteld. Het betoog van appelland dat hij niet de intentie had om gebruik te maken van capaciteiten van anderen, doet daar niet aan af, nu gelet op de bewoordingen van voorgaande regels verweerster kan beslissen af te zien van beoordeling van een tentamen enkel vanwege het feit dat een student zonder begeleiding en zonder toestemming daarvoor naar het toilet is gegaan. In zoverre acht het college het bestreden besluit derhalve niet in strijd met het recht.
- 4.3 Ten aanzien van de stelling van appelland dat verweerster ervoor had moeten zorgen dat appelland wel naar het toilet kon, overweegt het college dat het niet onzorgvuldig was van verweerster dat zij in haar R&R en beleid die garantie niet heeft geboden en ook niet kan bieden. Verweerster heeft genoegzame uitleg gegeven over de totstandkoming van de R&R en de regels hierover op de website van Tilburg University en heeft die in dit geval gevolgd.
- 4.4 Ten aanzien van de stelling van appelland dat het bestreden besluit eerder aan hem had moeten worden toegezonden, overweegt het college dat niet onomstotelijk is komen vast te staan dat het gevolg van het proces-verbaal, namelijk dat het betreffende tentamen niet zou worden beoordeeld maar dat appelland wel zou mogen deelnemen aan de herkansing van het betreffende vak, niet tijdens dat gesprek aan hem is medegedeeld. Wel was appelland op de hoogte van voorgaande regels en, hoewel het college ook niet kan vaststellen dat gevolgen van het zonder begeleiding naar het toilet gaan tijdens dat gesprek zijn toegelicht, volgt uit lezing van die regels dat appelland in ieder geval mocht deelnemen aan het hertentamen. Hoe dan ook is het college van oordeel dat het niet onredelijk is dat verweerster het bestreden besluit op 29 januari 2020, derhalve niet direct na het gesprek met appelland op 13 januari 2020 maar wel binnen een redelijke termijn, heeft verzonden.
- 4.5 Ten aanzien van het beroep op de hardheidsclausule overweegt het college dat de beslissing van verweerster om het tentamen bij wijze van uitzondering niet alsnog te beoordelen, haar niet onrechtmatig voorkomt, omdat dat tot gevolg zou hebben dat een juist oordeel omtrent de kennis, het inzicht en/of de vaardigheden van appelland redelijkerwijs niet met zekerheid vastgesteld zou kunnen worden, gelet op overweging 4.2. Ook het niet overgaan tot het toekennen van een extra tentamenkans acht het college niet onrechtmatig.

Verweerster heeft bij deze afweging meegewogen dat appelland geen bijzondere omstandigheden heeft aangevoerd, zoals medische omstandigheden, op grond waarvan voor hem andere regels hadden moeten gelden voor wat betreft het toiletbezoek, en dat er voor appelland geen onbillijkheden van overwegende aard bestaan gelet op het feit dat de betreden beslissing voor appelland geen buitenproportionele gevolgen heeft, bijvoorbeeld voor het bindend studieadvies of dat er sprake zou zijn van de situatie waarin het vak het laatst te behalen vak van appelland zou zijn. Het college is met verweerster van oordeel dat de omstandigheden van deze casus niet zodanig uitzonderlijk zijn, dat verweerster op grond hiervan een extra tentamenkans had moeten aanbieden.

4.6 Met betrekking tot het ter beschikking stellen van de opname van het gesprek met verweerster, heeft verweerster gesteld en appelland niet weersproken dat de opname zonder toestemming van verweerster is gemaakt. Wat daar ook van zij, appelland heeft in het aanvullende stuk d.d. 30 mei 2020 reeds alle voor hem relevante punten uit dat gesprek uiteengezet. Nu deze ingebrachte informatie van appelland noch hetgeen in dat gesprek gezegd zou zijn tot een ander oordeel kan leiden, is het college van oordeel dat de opname ook niet alsnog behoeft te worden geluisterd.

4.7 Gelet op het voorgaande kan naar het oordeel van het college niet gezegd worden dat verweerster onzorgvuldig of niet in redelijkheid tot het bestreden besluit is gekomen. Het beroep is naar het oordeel van het college dan ook ongegrond.

5. Beslissing

Het college van beroep voor de examens verklaart het beroep ongegrond.

Aldus besloten op 2 juli 2020 door het College van Beroep voor de Examens.